

בית המשפט המחוזי בחיפה

18 אפריל 2010

ת"צ 4535-10-09 לזרב נ' בית יצחק - משק יצחק אזרד בע"מ

ת"צ 24300-10-09 לזרב ואח' נ' ג. ויליפוד אינטרנשיונל בע"מ

ת"צ 4154-11-09 לזרב נ' אלסקה מזון בע"מ

ת"צ 4179-11-09 לזרב נ' כ. נעם - סוכנויות לשיווק מזון בע"מ

ת"צ 4187-11-09 לזרב נ' בני ג'ורג' שוקחה בע"מ

כב' השופט יגאל גריל, ס. נשיא

בפני

המבקש: ד"ר בוריס לזרב

ע"י ב"כ עוה"ד איגור גלידר

נגד

המשיבות: 1. בית יצחק – משק יצחק אזרד בע"מ (המשיבה בת"צ - 4535-10-09)

2. ג. ויליפוד אינטרנשיונל בע"מ (המשיבה בת"צ - 24300-10-09)

המשיבה מס' 2 ע"י ב"כ עוה"ד רם דקל ורונית סיטון

3. אלסקה מזון בע"מ (המשיבה בת"צ 4154-11-09)

4. כ. נעם – סוכנויות לשיווק מזון בע"מ (המשיבה בת"צ 4179-11-09)

5. בני ג'ורג' שוקחה בע"מ (המשיבה בת"צ 4187-11-09)
המשיבות מס' 3-5 ע"י ב"כ עוה"ד גלעד הלר ואח'

החלטה

א. בפניי חמש בקשות לאישור הגשת תובענות ייצוגיות כנגד המשיבות בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006.

ב. המבקש, שעל-פי תצהיריו והאמור בבקשותיו הינו ד"ר לכימיה, הגיש חמש בקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד המשיבות.

הואיל ועניינן של כל חמש הבקשות דומה, הוריתי ביום 10.1.2010 על איחוד הדיון בחמש הבקשות, וזאת לבקשתה של המשיבה מס' 2, ובהסכמת המבקש והמשיבות מס' 3-5.

ג. לטענת המבקש, כל אחת מחמש המשיבות משווקת רכז רימונים, שעל-פי הכתוב על בקבוקי המוצרים, הם אמורים להכיל כמות גדולה של רימונים. אולם בדיקת תכולתם של רכזי הרימונים של המשיבות, העלתה שהמוצרים כמעט ואינם מכילים פרי.

ד. לטענת המבקש, הוא רכש את רכזי הרימונים של המשיבות, אולם לאחר פתיחתם חש שטעמם וריחם אינו מזכיר את טעמם וריחם של הרימונים וזאת ברמה המעוררת חשד. לפיכך, הוא בדק את רכזי הרימונים במעבדה כימית בשיטת HPLC (כרומטוגרפיית נוזל בלחץ הנותנת הפרדה מלאה בין החומרים השונים), וגילה שבתוך המוצרים נמצאה לכל היותר 50% מן הכמות המוצהרת של הפרי.

לטענתו, ברכזי רימונים אמור להיות בין 60% ל-70% גלוקוזה ופרוקטוזה יחד, אולם במוצרי המשיבות נמצאו אחוזי גלוקוזה ופרוקטוזה נמוכים בהרבה:

2.5% אצל המשיבה מס' 2.

25% אצל המשיבה מס' 3.

31% אצל המשיבה מס' 4.

1.4% אצל המשיבה מס' 5.

מכאן, לטענת המבקש, חלק הארי של מוצרי המשיבות הינו רכיבים זרים לא ידועים, שייתכן ואף קיימת סכנה מוחשית מהם לבריאות הציבור.

יוער שלגבי מוצר המשיבה מס' 1, ביצע המבקש, לטענתו, את הבדיקה בשיטה הגרופיטרית, שהעלתה לדבריו כי ריכוז הפרי במוצר הוא 4.5% בלבד.

ה. המבקש מוסיף וטוען כי הוא פנה בעבר בעניין מוצר מזון אחר למשרד הבריאות, אולם הוא לא זכה למענה, ולפיכך הוא הסיק שהפיקוח על מוצרי מזון לא מהווה כלל עניין במשרדי הממשלה האמונים על הפיקוח, ולכן הוא פנה והגיש תובענות ייצוגיות בנושא זה, שכן לטענתו זו אופציית הפיקוח שהפקיד המחוקק בידי הצרכנים.

ו. לטענת המבקש, הוא ראוי להיות תובע מייצג, שכן במשך עשור שירת את ציבור תושבי חיפה, בהיותו חבר מועצת העיר, כאשר בשנים 2005-2008 הוא הוכר כחבר המועצה הפעיל ביותר.

ז. המבקש מבסס את התביעה אותה הוא מבקש לאשר כייצוגית על שלוש עילות:

האחת: הטעיה לפי סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981, שכן, לטענתו, המשיבות הטעו את הצרכנים לגבי טיב המוצר ומרכיביו.

השניה: עילה חוזית, בגינה על המשיבות להשיב לצרכנים את מלוא המחיר ששילמו עבור המוצרים נשוא התובענה.

השלישית: פגיעה באוטונומיה, שכן, לטענתו, המשיבות שיווקו מוצר שהינו תמהיל בצבע רימונים ולא רכז רימונים.

ח. המבקש מגדיר את חברי הקבוצות כצרכני רכזי הרימונים של כל אחת מן המשיבות בשבע השנים שקדמו להגשת הבקשה.

הסעדים המבוקשים עבור חברי הקבוצות הינם – השבת מלוא מחיר המוצר ופיצוי הצרכנים בגין ההטעיה.

המבקש מעריך את הפיצוי בסכומים הבאים:

28 מיליון ₪, לגבי המשיבה מס' 1;

49 מיליון ₪, לגבי המשיבה מס' 2;

63.7 מיליון ₪ לגבי המשיבה מס' 3;

52.5 מיליון ₪ לגבי המשיבה מס' 4;

לטענתו, יש להוסיף לסכומי הפיצוי הפרשי הצמדה וריבית מאמצע התקופה (תקופה של שבע שנים עובר להגשת התביעות).

ט. המשיבה מס' 2, ויליפוד (להלן: "ויליפוד"), הגישה ביום 10.2.2010 תגובה מפורטת לבקשה לאישור התובענה כייצוגית, לה צירפה חוות דעת מטעם מהנדס המזון מר רוברט סגל.

לטענתה, היא החלה לשווק את רכז הרימונים נשוא הבקשה רק בשלהי שנת 2007, כך שהוא לא שווק על-ידה במשך שבע שנים.

בתגובתה טוענת ויליפוד כי המבקש לא רכש את רכז הרימונים אותו היא משווקת לשימוש ביתי, או אישי, אלא במסגרת תפקיד שנטל על עצמו כמפקח על מוצרי מזון, חלף משרדי הממשלה האמונים על כך, ולפיכך לא ניתן לראות בו כצרכן.

עוד טענה ויליפוד, כי מחוות דעתו של מהנדס המזון מטעמה, מר רוברט סגל, עולה שאין ממש בטענותיו של המבקש לגבי תכולת רכז הרימונים אותו היא משווקת.

לעניין הבדיקה שאת תוצאותיה צירף המבקש לבקשתו, טוענת ויליפוד, כי המבקש לא צירף מידע ברור לגבי אופן ביצוע הבדיקה על-ידו, אופן הכנת הדגימות, זהות מבצע הבדיקה, כישוריו של מבצע הבדיקה, המכשור בו נעשה שימוש והתאמתו לבדיקה, והיות המעבדה המבצעת את הבדיקה מעבדה מוסמכת.

לטענת ויליפוד, מטופס הבדיקה עולה שהמבקש ביצע את הבדיקה במעבדת "דשנים", שאינה מוכרת כמעבדה מוסמכת על-ידי הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, ולכן, לטענתה, תוצאות הבדיקה אינן אמינות.

מוסיפה וטוענת ויליפוד, כי בישראל קיים תקן רשמי מחייב לגבי רכזים, שהוא תקן ישראלי 52 בדבר "מיצי פירות ותרכיזיהם".

לטענת ויליפוד, על-פי תקן זה, רכז הוא מוצר המתקבל על ידי סילוק של חלקים מהמים ממיצי פירות, כאשר כתוצאה מכך פוחת נפח המיץ ב-50% לפחות.

מוסיפה וטוענת ויליפוד, שאין בסיס לטענת המבקש בדבר סכנה לבריאות הציבור בצריכת המוצר, שכן רכז רימונים אינו מוצר רגיש לקלקול והוא רגיש פחות לזיהום מיקרוביולוגי בגלל הקטנת כמות המים במוצר.

עוד טוענת ויליפוד, שהמבקש לא הניח כל תשתית ראייתית להוכחת נזק, ואף לא הונחה תשתית ראייתית לכאורה לקיומו של נזק.

כמו כן טוענת ויליפוד, שהמבקש לא הראה שמתקיימים בעניינו התנאים לאישורה של תובענה ייצוגית המנויים בסעיפים 4 ו-8 לחוק תובענות ייצוגיות.

המשיבות מס' 3-5, הגישו כל אחת את תגובתה לבקשה שהוגשה כנגדה, ואולם שלוש המשיבות מיוצגות על-ידי אותו בא כוח, וטענותיהן דומות.

לטענת המשיבות מס' 3-5, בתהליך החימום הנדרש לצורך הכנת רכז הרימונים, הופכות מולקולות החד-סוכרים למולקולות אחרות של דו-סוכרים ורב-סוכרים, וזו הסיבה שבעטייה לא מצא התובע ברכזי הרימונים ריכוז של פי 4 סוכרים יותר מאשר במיץ רימונים.

בנוסף, לטענתן, הוראות תקן ישראלי 52 בדבר "מיצי פירות ותרכיזיהם" קובע שאין הכרח שרכז יהיה מרוכז פי 4 ממיץ, אלא די בריכוז פי 2 על מנת לעמוד בהגדרת "רכז".

לטענת המשיבות מס' 3-5, מסמכי היצרן, וחוות הדעת המקצועיות מטעמן, שנערכו על-ידי מהנדס המזון פרופ' יורם מלבסקי, מלמדים שריכוז המומסים ברכז תואם באופן מלא את הנתונים שפורסמו.

עוד טוענות המשיבות מס' 3-5, כי המבקש מעלה טענות, שהינן טענות שבמומחיות, וזאת מבלי שצירף לבקשתו חוות דעת מקצועית, ומכאן שבקשותיו לאישור התובענות כייצוגיות אינן נתמכות בראיות ולו לכאורה.

לטענת המשיבות מס' 3-5, הבדיקה שביצע המבקש, על אף היותו ד"ר לכימיה, אינה מהווה חוות דעת ואיננה ערוכה ככזו, כאשר התחום הרלוונטי לענייננו הינו הנדסת מזון ולא כימיה.

בנוסף טוענות המשיבות מס' 3-5, שהמבקש לא ציין את שם המעבדה בה ערך את הבדיקה והאם המדובר במעבדה מוסמכת.

מוסיפות וטוענות המשיבות מס' 3-5, כי רכזי הרימונים מיובאים על-ידן לישראל בכמויות מצומצמות, בהיקף של עשרות אלפי שקלים לכל היותר, ולא במיליונים כפי שטוען המבקש.

יא. המשיבה מס' 1, משק יצחק אזור בע"מ, לא הגישה תגובה לבקשה ולא התייצבה לדיון שהתקיים בעניין הבקשה.

יב. בדיון שנערך בפניי ביום 11.3.2010 עמד המבקש על חקירתם של המצהירים מטעם המשיבות.

לפיכך, העיד המבקש עצמו (עמ' 3-9 לפרוט').

כמו כן, העידו מטעם המשיבות:

המצהיר מטעם ויליפוד, מר גיל הוכבוים (עמ' 11-13 לפרוט').

המצהיר מטעם המשיבה מס' 4, מר נעים כהן (עמ' 14-16 לפרוט').

המצהיר מטעם המשיבה מס' 3, מר יוסי עטר (עמ' 18 לפרוט').

המצהיר מטעם המשיבה מס' 5, מר איהאב שוקחה (עמ' 19-22 לפרוט').

המומחה מטעם המשיבות מס' 3-5, פרום' יורם מלבסקי (עמ' 22-29 לפרוט').

יג. הצדדים הגישו סיכומים מפורטים בכתב.

בסיכומיו טוען המבקש כי השתמש במומחיותו בתור כימאי חוקר וערך בדיקה מדעית, המציבה תשתית לבקשתו ברמה הנדרשת לצורך אישורה של תובענה כייצוגית.

לטענת המבקש, במידה והמוצרים הנמכרים על-ידי המשיבות אינם עונים לתכונות הבסיסיות והאופייניות לרכז רימונים, ומכילים בפועל כמות קטנה של רכז רימונים, ושאר תכולתם הינה תוספות שונות – הרי זו הטעיה של הצרכנים.

ב"כ המבקש טוען כי הואיל וויליפוד והמשיבות מס' 3-5, הסתמכו בטיעוניהם על תקן ישראלי 52, הרי שאף הוא רשאי להסתמך על תקן זה בטיעונו מבלי שהדבר יהווה הרחבת חזית, וזאת על אף שלא התייחס לתקן זה בבקשתו.

ב"כ המבקש טוען כי על-פי סעיפים 2.7.2 ו-2.7.1.4 לתקן ישראלי 52 הנ"ל, לאחר מהילת הרכז במי שתיה, בהתאם להוראות המהילה של היצרן, אמור להתקבל מיץ משוחזר עם טעם אופייני למיץ המופק מפירות בריאים ובשלים, בלא כל טעם לוואי. כמו כן, לטענתו, סעיף 3.1.1 לתקן קובע שההרכב הכימי של הרכז יהיה אופייני לפירות טריים ובשלים מהמינים מהם הופק ולא יהיו ברכז רכיבים שהוספתם לא הותרה בתקן.

לטענת המבקש, המומחה מטעם ויליפוד, מהנדס המזון מר רוברט סגל, כלל לא בדק את המוצר, והתעלם לחלוטין מטענתו של המבקש כי ברכז הרימונים של ויליפוד נמצאו רק 2.5% סוכרים מסוג גלוקוז ופרוקטוז. לטענתו, ויליפוד לא הביאה כל ראיה שהמוצר אותו היא משווקת הינו בעל הרכב כימי שונה מזה שמצא המבקש. כמו כן, טוען המבקש שטענת מר ר. סגל בחוות דעתו לפיה החימום לצורך הפקת הרכז משפיע על הרכבו הכימי לא נתמך כלל בספרות מקצועית וטענה זו מנוגדת לסעיף 3.1.1 לתקן ישראלי 52.

לגבי המשיבות מס' 3-5, טוען המבקש שהמומחה מטעמן, פרופ' י. מלבסקי, אישר שהמיץ המשוחזר מן הרכזים אינו זהה למיץ טרי (עמ' 24 לפרוט'), דבר המנוגד לסעיף 3.1.1 לתקן ישראלי 52, לפיו על המיץ המשוחזר להיות בעל טעם אופייני למיץ מפירות טריים עם אותו הרכב כימי.

המבקש טוען כי ברכזים אותם משווקות המשיבות מס' 3-5 קיים חומר זר שהוסף, שהוא מלטוז. אמנם, לשיטתו של פרופ' י. מלבסקי המלטוז נוצר מחיבור שתי מולקולות גלוקוז בעת חימום המיץ (עמ' 25 לפרוט', ש' 4-6), אולם הוא לא הפנה לספרות מקצועית המאשרת זאת, ולמרות שהבטיח לעשות כן, הוא לא הצליח לעמוד במשימה, שכן הכתוב באסמכתאות שהומצאו על-ידו איננו רלוונטי, שכן בתהליך ייצור הרכז, מחומם המיץ בטמפרטורה של 100 עד 105 מעלות, ולא 150 מעלות כפי שנכתב באסמכתאות.

מוסיף וטוען ב"כ המבקש בסיכומיו, שפרופ' י. מלבסקי טען בעדותו כי אין היגיון כלכלי בהוספת מלטוז לרכז, ואולם בדיקה שערך המבקש באינטרנט, ושצורפה לסיכומיו, מעלה כי מחירו של המלטוז אינו גבוה כלל.

בחיפוש שערך המבקש בספרות המקצועית, הוא גילה מאמר בו נכתב כי ניתן לזהות זיוף מיץ רימונים על-ידי בדיקת הימצאות סוקרוז או מולטוז, שאינם נמצאים במוצרי מיץ רימונים אמיתי.

המבקש טוען בסיכומיו כי מסמכי היצרניות של הרכזים אותם משווקות המשיבות מס' 3-5 דומים להפליא, על אף שהם לכאורה מסמכי יצרניות שונות. כל המסמכים נערכו באותו יום ומציגים אותם נתונים. המבקש טוען בסעיף 34 לסיכומיו כי מסמכי היצרניות הינם בגדר "זיוף וסילוף הזול ביותר", שכן הבדיקה שנערכה בישראל במעבדת אמינולאב, הראתה תוצאה שונה במקצת לגבי כל רכז.

מוסיף וטוען המבקש בסיכומיו כי עובר לייבוא המוצרים, אף אחת מן המשיבות מס' 2 עד מס' 5, לא ערכה בדיקה כימית, ומשרד הבריאות בעת מתן האישורים הסתמך על מסמכי היצרניות שהתבררו כמסולפים ומזויפים.

ב"כ המבקש עותר בסיכומיו לכך שבית המשפט יערוך ניסוי, בו יבחן האם עקב מהילת רכזי הרימונים במים מתקבל מיץ רימונים רגיל, בהתאם לדרישת תקן ישראלי 52.

מוסיף וטוען המבקש בסיכומיו, כי כל צרכן שקונה את רכוז הרימונים המזויף הוא צרכן שהוטעה, שכן בשעה שקיים תקן מחייב, כל סטיה ממנו נחשבת לפגיעה מהותית באוטונומיה של הפרט וגניבה באין מפריע לאור היום.

המבקש טוען כי הינו צרכן בהתאם לחוק הגנת הצרכן, שכן הוא רכש תחילה את רכוז הרימונים של המשיבה מס' 1 לצרכיו האישיים, אולם משעה שהבין שהמדובר בזיוף, חיפש רכוז רימונים אמיתי וזאת במטרה לעשות ממנו מיץ (עמ' 5 לפרוט', ש' 5-6) וזאת כיוון, שלטענתו, מיץ משוחזר מרכז רימונים הינו זול יותר ממיץ רימונים רגיל.

לגבי המשיבה מס' 1, שלא הגישה כתב תשובה לבקשה ולא התייצבה לדיון, טוען ב"כ המבקש כי הוא מילא את חוראות סדר הדין לעניין המצאת הבקשה והחלטות בית המשפט, כאשר אילו היה מדובר בהליך רגיל, הרי היה זכאי לקבל את הסעד המבוקש בהיעדר תגובה והופעה. הואיל והמבקש הצביע על ראיות לכאורה לגבי ארבע המשיבות שהגיבו והתייצבו לדיון, הרי ראוי ליתן את הסעד המבוקש גם ביחס למשיבה מס' 1, שלא התייצבה לדיון ולא הגישה תשובה לבקשה.

יד. בסיכומי המשיבה מס' 2, ויליפוד, נטען כי התובע הגיש חמש בקשות לאישור תובענות ייצוגיות מבלי לפנות כלל למשיבות קודם לכן, ומבלי לבדוק את הרקע המשפטי והתקנים הרלוונטיים לנושא.

ויליפוד טוענת שהמבקש לא הגיש חוות דעת מומחה מטעמו ואף לא חוות דעת נגדית לחוות הדעת של מומחי המשיבות. זאת ועוד, המבקש בחר שלא להזמין את המומחה מטעם ויליפוד, מהנדס המזון מר ר. סגל, ולמעשה נותר על הזכות לחקירת המומחה, ובכך קיבל את האמור בחוות דעת זו כבלתי ניתן לערעור.

לטענת ויליפוד השאלה האם למשיבות יש אישור ממשד הבריאות לשיווק רכזי הרימונים והשאלה האם ניתן להכין מיץ רימונים מן הרכז – אינן מופיעות כלל בכתב התובענה ובבקשה, ומשכך הרי שמדובר בהרחבת חזית אסורה, לה התנגד ב"כ ויליפוד.

זאת ועוד, לטענת ויליפוד, אישור משרד הבריאות הינו תנאי מקדמי שבלעדיו אין כל אפשרות לשחרר מן הנמל מוצרי מזון.

לטענת ויליפוד, הטענות העובדתיות והמקצועיות שהועלו על-ידי המשיב נסתרו אחת לאחת על-ידי המשיבה במסגרת חקירתו הנגדית של המבקש ובמסגרת חוות דעת המומחים.

מוסיפה וטוענת ויליפוד שהמבקש טוען כי הינו ד"ר לכימיה, אולם הוא אינו מצרף כל ראיה לכך. בסיכומיו אף הוסיף וטען שהינו "כימאי חוקר בתחום המזון ולרשותו עומדים גם הידע וגם הכלים על מנת לערוך אנליזה כימית של רכז", אולם גם לכך לא הביא אסמכתאות.

לטענת ויליפוד, אילו, לכל הפחות, היה ערוך תצהירו של המבקש כחוות דעת מומחה, אזי ניתן היה לחקור אותו לעניין מומחיותו ולהתרשם מן הידע המקצועי שלו, כפי שניתן היה לעשות לגבי מומחי המשיבות.

ויליפוד מוסיפה וטוענת, כי המומחה מטעמה הבהיר בחוות דעתו את החשיבות העליונה לשיטת הבדיקה, מכשור הבדיקה ואופן כיולו, אופן ביצוע הבדיקה ומיומנות המבצע, וכן אישורה של המעבדה על-ידי גורם חיצוני בלתי תלוי.

לטענתה, לאחר חקירתו הנגדית של המבקש, עלה כי המבקש ערך את הבדיקה שביצע במעבדה במקום עבודתו, במעבדה שאינה מופיעה כמעבדה המוסמכת על-ידי הרשות הלאומית להסמכת מעבדות. זאת ועוד, המומחה מטעם ויליפוד הבהיר כי הכרומוטוגרמות שצירף המבקש אינן מהוות תוצאות מעבדה, שכן נדרש פְּעֻנוֹחַן על-ידי איש מעבדה מנוסה.

כמו כן, הובהר כי על-פי תקנים רשמיים, נדרש מדגם של 3 עד 5 יחידות, כאשר אם זוהתה יחידה החורגת מן הדרישות למוצר, יש צורך לדגום עוד 5 עד 9 יחידות.

מן המסמכים שצורפו לבקשה ומחקירתו הנגדית של המבקש, עולה שהתנאים לעניין הקביעה כי הבדיקה שערך המבקש הינה אמינה – לא התקיימו.

עוד טוענת ויליפוד, כי חוות דעת המומחה מטעמה, מר ר. סגל, סתרה את טענותיו של המבקש, כאשר המומחה מטעמה הינו מהנדס מזון וביו-טכנולוגיה, בוגר הטכניון, ששימש אף בתפקידים ציבוריים, והינו מומחה מן השורה הראשונה בתחום המזון.

לטענתה, לפי חוות דעתו של מר ר. סגל, ההבדל בריכוז הגלוקוז והפרוקטוז נוצר עקב תהליכים הנוצרים לאחר 5 שעות אחסון בקירור, כאשר בהליך ייצור הרכז, מיץ הרימונים מורתח, ועקב כך מתרחשים תהליכים המשפיעים על הרכב הסוכרים.

לטענת ויליפוד, המבקש אינו צרכן בהתאם לחוק הגנת הצרכן, אלא המדובר בתובע סדרתי שהגיש ומתעתד להגיש עוד בקשות לאישור תובענות ייצוגיות בתחום המזון (עמ' 7 לפרוט', ש' 11-13).

מוסיפה וטוענת ויליפוד כי המבקש לא הניח כל תשתית ראייתית להוכחת נזקו, ואף לא לקיומו של נזק.

טו. בסיכומי המשיבות מס' 3-5 נטען כי המבקש לא הביא כל אסמכתא לתיאוריה שהגה לגבי הרכבו הכימי של מיץ לפני הפיכתו לרכז, ולאחר מכן.

מוסיפות וטוענות המשיבות מס' 3-5, כי תקן ישראלי 52, מבחין בין מיץ פירות הנוצר מסחיטה מכאנית של פירות, לבין מיץ המתקבל משחזור של תרכיז מיץ פירות על-ידי הוספת מי שתיה, כאשר סעיף 2.5.1.5 אינו מתיר לסמן מיץ משחזור מתרכיז כ"מיץ טבעי".

לטענת המשיבות מס' 3-5, המבקש לא ערך בדיקה אורגנולפטית כנדרש. לטענתו, להוכחת טענתו כי מוצריהן של המשיבות אינם תואמים את התקן, היה עליו להגיש חוות דעת, המסבירה את משמעות התקן, הבנתו ויישומו. אשר על כן, משעה שהבדיקה התקנית לגילוי זיוף לא נערכה, הרי אין כל ראיה, ואף לו לכאורה, להוכחת זיוף.

עוד טוענות המשיבות מס' 3-5, שבחוות דעת המומחה מטעמן, פרופ' י. מלבסקי, הוכח כי רכזי הרימונים אותם הינן משווקות תואמים בהרכביהם

לרכז רימונים אותנטי. זאת ועוד, פרופ' י. מלבסקי שלל את טענת המבקש בדבר הוספת רכיבים זרים לרכז, והסביר כי ריכוז הסוכרים ברכז תואם הן את הצהרות היצרניות והן את הכתוב על גבי תווית המוצרים. כנגד חוות דעת זו לא הוגשה כל חוות דעת סותרת מטעם המבקש.

מוסיפות וטוענות המשיבות מס' 3-5, שאמנם באסמכתא מס' 2 אותה המציא המומחה מטעמן נכתב כי שם דובר בחימום בטמפרטורה של 150 מעלות צלזיוס, ואולם ההליך מתרחש אף בטמפרטורה נמוכה יותר, כאשר מאסמכתאות 5-6 אותן המציא המומחה, עולה שכבר בטמפרטורה של 90 מעלות צלזיוס, מתחילים להתרחש תהליכים כימיים שונים בסוכרים.

עוד טוענות המשיבות מס' 3-5, שהמבקש צירף לסיכומיו מאמר העוסק בזיוף מיץ רימונים, וזאת מבלי שניתנה למשיבות ההזדמנות לבדוק את המאמר ולהפריכו.

כמו כן, צירף המבקש תדפיסים מתוך אתר אינטרנט, מהם הוא מנסה ללמוד על מחירו של סירופ מלטוז, כאשר המדובר בתוספת אסורה שאינה יכולה לשמש כראיה.

לטענת המשיבות מס' 3-5, אישורי היצרן אותן הגישו הינם דומים, שכן החברות המייצרות את רכזי הרימונים בטורקיה, הינן חברות קשורות, דבר שלא הוסתר על-ידי המשיבות מס' 3-5, וכי אכן המדובר במוצרים דומים.

טז. לאחר שעיינתי בטיעוניו של המבקש, בנאמר בבקשותיו, ובטיעוני המשיבות מס' 2-5, וכן בתגובותיהן, כמו גם בעדויות שנשמעו בפניי ביום 11.3.2010, ובסיכומי הטענות שהגישו המבקש והמשיבות מס' 2-5, הגעתי למסקנה כי דין הבקשות להידחות, ולהלן אפרט כיצד הגעתי למסקנתי זו.

יז. בתצהירי מעלה המבקש טענות רבות שהינן טענות שבמומחיות.

כך, למשל, בתצהירים שצירף המבקש לבקשות שהגיש כנגד המשיבות מס' 5-2, נכתב בסעיף 3 לתצהירים כי רכז רימונים הוא תמיסה מימית המכילה בין 15% ל-17% חומר מוצק (בבקשה שהוגשה כנגד ויליפוד, נטען שהמדובר בכ-

16% חומר מוצק), שמורכב מפחמימות זמינות, שהן גלוקוזה, פרוקטוזה וסוכרוזה, המהוות בין 12% ל-16% (בבקשה שהוגשה כנגד ויליפוד נטען שהמדובר בין 12% ל-14%). כמו כן, לטענתו, התמיסה מורכבת מ-1% עד 3% חומצות אורגניות, ועד אחוז אחד מינרלים וויטמינים, כאשר היתר, כ-85%, הם מים. לתצהיריו מצרף המבקש תדפיס מאמר מתוך אתר אינטרנט העוסק בהרכבו של מיץ רימונים (נספח ד') לתצהיריו שצורפו לבקשות כנגד המשיבות מס' 2 עד 5).

מוסיף וטוען המבקש בתצהיריו הנ"ל, שרכז רימונים מתקבל על-ידי הגברת ריכוז של מיץ רימונים, כך שריכוז החומר המוצק עולה פי 4 עד 5 יחסית למיץ, כך שכמות החומר המוצק ברכז מסתמכת ב-60% עד 70%.

בסעיף 4 לתצהיריו הנ"ל מתאר המבקש כיצד בדק את הרכזים שמשווקות המשיבות מס' 2-5 בשיטת HPLC, כאשר את ההשוואה הוא ערך למיץ רימונים (ולא לרכז) של חברת Goyday.

מסקנתו של המבקש בתצהיריו היתה כי מוצריהן של המשיבות מס' 2-5 מכילים חומרים זרים בכמויות גדולות.

לגבי מוצר המשיבה מס' 1 מציין המבקש בסעיף 8 לתצהירו כי בחן את המוצר בשיטת הגרווימטרית, בעזרתה ניתן למצוא את כמות החומר בתוך מוצר נוזלי, והוא הגיע למסקנה כי המוצר מכיל רק 4.5% חומר מוצק.

ית. כתנאי להוכחת הטענות הללו שנטענו בתצהיריו של המבקש, שהינן טענות בעניין שבמומחיות, יש להביא תמיכה באמצעות הגשת חוות דעת מומחה, וזאת על-פי הוראת תקנה 129 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, הקובעת:

“(א) רצה בעל דין להביא עדות בענין שבמומחיות, שאינו ענין שברפואה, לביסוס טענה מטענותיו, יגיש לבית המשפט חוות דעת של מומחה לאותו ענין לא יאוחר מהמועד שנקבע להגשת תצהירי העדות הראשית מטעמו, זולת אם קבע בית המשפט או הרשם אחרת; לא ניתנו

הוראות בענין הגשת עדויות בדרך של תצהירי עדות ראשית ונקבע מועד לשמיעת ראיות - תוגש חוות הדעת לא יאחר מתשעים ימים לפני ישיבת ההוכחות הראשונה, זולת אם קבע בית המשפט או הרשם אחרת.

(ב) רצה בעל דין, שנמסרה לו חוות דעת כאמור בתקנת משנה (א), להגיש חוות דעת מטעמו כראיה במשפט באותו ענין - יגישה לבית המשפט לא יאחר מהמועד שנקבע להגשת תצהירי העדות הראשית מטעמו, זולת אם קבע בית המשפט או הרשם אחרת; לא ניתנו הוראות בענין הגשת עדויות בדרך של תצהירי עדות ראשית ונקבע מועד לשמיעת ראיות - תוגש חוות הדעת לא יאחר משלושים ימים לפני ישיבת ההוכחות הראשונה, זולת אם קבע בית המשפט או הרשם אחרת.

”...

אולם, המבקש לא הגיש חוות דעת כאמור, וזאת על-אף שהינו מעלה טענות בעניין שבמומחיות הן בבקשה והן בתצהיריו.

יט. סבורני שלא ניתן לראות בתצהיריו של המבקש משום חוות דעת מומחה.

יתרה מכך, אמנם המבקש טען בבקשותיו כי הינו ד"ר לכימיה ועובד בתור כימאי חוקר במעבדת מחקר ופיתוח החל משנת 1971 ועד היום, וכן טען בסיכומיו (בסעיף 4) כי מאחר והוא ד"ר לכימיה, העוסק ככימאי חוקר בתחום המזון, הרי שלרשותו עומדים הידע והכלים לערוך אנליזה כימית של מוצרי המשיבות, אך יחד עם זאת הוא לא העלה במפורש את הטענה כי יש לראות את תצהיריו שצורפו לבקשות כחוות דעת מומחה מטעמו.

זאת ועוד, תצהיריו של המבקש אינם ערוכים כחוות דעת מומחה, כדרישת סעיף 24 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971.

סבורני, שלא ניתן לראות בתצהירים אלה כחוות דעת מומחה, שכן הם אינם עונים מן הבחינה הצורנית על האופן בו יש לערוך חוות דעת, דהיינו, לא

מצויינים בהם פרטי השכלתו של המבקש, ניסיונו, מקום עבודתו, וכן לא מופיעה ההצהרה בנוסח הקבוע בתוספת הראשונה לפקודת הראיות, או בנוסח הדומה לו, כדרישת סעיף 25(ג) לפקודת הראיות.

בעניין זה כתב כב' השופט (בדימוס) י. קדמי בספרו (י. קדמי, על הראיות, חלק שני, בעמ' 815 (2003)):

“בהתאם להוראות סעיף 24 לפקודה, נקבעו בתוספת הראשונה לפקודה “טפסים” לכל אחת מהתעודות הנדונות כאן. וחובה לערוך את התעודות בנוסח זה או דומה “ככל האפשר” לנוסח הטפסים האמורים. עמידה בנוסח הבסיסי האמור הינה תנאי לקבילות של התעודה;” (ההדגשה במקור – י.ג.)

טעם נוסף לכך שאין לראות בתצהירים אלה משום חוות דעת מומחה מטעם המבקש הוא, שאף לאחר שהוגשו תגובותיהן של המשיבות מס' 2-5, להן צורפו חוות דעת מומחה, לא ביקש המבקש להגיש חוות דעת נגדית מטעמו, על אף שהיתה בידו האפשרות לבקשת התרת חוות דעת נוגדות.

כמו כן, מטבע הדברים, דברים שכותב בעל דין עשויים להיות נגועים בחוסר אובייקטיביות, ואף מטעם זה אין לראות בתצהירים אלה משום חוות דעת מומחה.

כ. משלא הוגשה חוות דעת מומחה מטעם המבקש, ומשעה שהטענות המועלות בבקשותיו, הינן בעניינים שבמומחיות, הרי שהמבקש לא עמד בנטל הנדרש ממנו לפי חוק תובענות ייצוגיות, לפיו על המבקש את אישורה של תובענה ייצוגית לשכנע את בית המשפט במישור הראייתי שקמה לו לכאורה עילת תביעה.

בעניין זה אבקש להפנות לדברים שכתב כב' השופט א. רובינשטיין בע"א 3955/04 עו"ד רייזל נ' בנק לאומי לישראל בע"מ, תק-על 2005 (3) 58, בעמ' 62 (מיום 4.7.2005, בפסקה ו(2) של פסק הדין):

“כאמור, כדי לפסוע אל תוך עולמן של התובענות הייצוגיות, תנאי בסיסי הוא קיומה של עילת תביעה אישית. בהעדרה של עילה כזו, דין התובענה להימחק או להידחות על הסף, וממילא לא ניתן לאשרה כתובענה ייצוגית. על התובע המבקש להיות תובע ייצוגי, לשכנע את בית המשפט - במישור הראייתי ולא רק במישור הטיעוני - במידת הסבירות הראויה, שקמה לו לכאורה עילת תביעה (ע”א 2967/95 מגן וקשת נ’ טמפו, פ”ד נא(2) 312, 330-329, השופטת שטרסברג-כהן). הדברים מדברים בעדם: תביעה ייצוגית היא מנוף הטעון בסיס ארכימדס, שאם לא כן תלויה התביעה הייצוגית על בלימה.” (החדגשה שלי – י.ג.)

זאת ועוד, על המבקש את אישורה של תובענה כייצוגית להראות שרשאי הוא להגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית לפי הוראות סעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות, שנגרם לו לכאורה נזק, וכן שהינו עומד בארבעת התנאים המצטברים המנויים בסעיף 8 לחוק תובענות ייצוגיות.

על תכליתם של תנאים אלה, הנדרשים ממי שמבקש לייצג את הרבים במסגרת תובענה ייצוגית, עמדה כב’ השופטת (בדימוס) ט. שטרסברג-כהן ברע”א 4474/97 טצת נ’ זילברשץ, פ”ד נד(2) 577, בעמ’ 586:

“לאור החשיבות הציבורית הכללית של התובענה הייצוגית וההשפעה שנודעת לה על חוג רחב של תובעים, ובשל הפוטנציאל הבעייתי והסכנות השונות הטמונות במכשיר רב עוצמה זה, ראה המחוקק להנהיג מידה רבה של פיקוח על השלבים השונים של ההליך המשפטי ולהציב בלמים בדמות דרישות שונות, שעל התובע לעמוד בהן בטרם יקבל את האישור להיכנס להיכלה של התובענה הייצוגית. ראשיתו של פיקוח זה בהליך הטרומי של אישור הבקשה להגשת תובענה ייצוגית. כאן נדרש התובע לעמוד ברף גבוה יותר של דרישות בטרם יורשה לייצג את הרבים. רף זה בא לידי ביטוי בנטל ובמידת ההוכחה הנדרשים לצורך מילוי התנאים המקדמיים לאישורה של התובענה כייצוגית. בפרשת מגן וקשת [1] נקבע, כי התובע המבקש לבוא בשעריה של התובענה הייצוגית נדרש לעמוד

במבחן מחמיר יותר בהשוואה לתובע בתביעה רגילה המבקש למנוע את סילוקה על הסף. בהליך אישורה של תובענה ייצוגית אין להסתפק בכך שהעובדות הנטענות בכתב-התביעה מקימות עילת תביעה, ויש להוכיח את העובדות הנטענות באופן לכאורי.

(ההדגשה שלי – י.ג.)

דהיינו, עוד בשלב הבקשה לאישורה של התובענה כייצוגית, נדרש המבקש לשכנע את בית המשפט במידת הסבירות הראויה, ולא על-פי האמור בכתב התובענה בלבד, שהוא עומד בתנאים המנויים בסעיפים 4 ו-8 לחוק תובענות ייצוגיות, וכי קיים סיכוי סביר שהתובענה תוכרע לטובת חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג (בעניין זה עיינו גם: דברי כב' השופטת (בדימוס) ט. שטרסברג-כהן בע"א 2967/95 מגן וקשת בע"מ נ' טמפו תעשיות בירה בע"מ, פ"ד נא(2) 312, בעמ' 329).

כא. על-פי סעיף 18(1) לחוק תובענות ייצוגיות, המבקש נדרש להראות כי ישנה אפשרות סבירה שהשאלות אותן עורר בתובענה – יוכרעו לטובת הקבוצה.

אולם, משעה שהשאלות אותן מעוררת התובענה הינן בעניין שבמומחיות, וההכרעה בהן מחייבת מומחיות מקצועית, הרי שבהיעדרה של חוות דעת מטעם המבקש שתתמוך בטענותיו, הוא לא העמיד אף לו בסיס לכאורי לתביעתו, ולא עמד הוא בדרישותיו של תנאי זה המנוי בסעיף 18(1) לחוק תובענות ייצוגיות, שכאמור הינו תנאי מצטבר. משכך, דין בקשתו של המבקש לאישורן של חמש התובענות שהגיש כתובענות ייצוגיות – להידחות.

כב. למעלה מן הדרוש, אציין כי ויליפוד וכן המשיבות מס' 3-5, הגישו חוות דעת מומחים מטעמן.

המומחה מטעם ויליפוד, מהנדס המזון מר רוברט סגל, כותב בחוות דעתו כי הבדיקה שערך המבקש, איננה עומדת בדרישות המקצועיות, לגבי המעבדה בה נערכה הבדיקה, שיטת הבדיקה, אופן ביצועה, הציוד בו נעשה שימוש בבדיקה, מיומנות הבודק ואופן הצגת התוצאות.

כמו כן, מציין מר ר. סגל כי המבקש ערך את הבדיקה על דגימה אחת, או לכל היותר על שתי דגימות, כאשר לפי התקנים הרשמיים, נדרשת דגימה של כמות משמעותית יותר, כמו גם דגימה חוזרת רחבה יותר, במידה ומתקבלות תוצאות חריגות.

מר ר. סגל מייחס בחוות דעתו את הירידה בכמות הפחמימות שברכו שמשווקת וליפוד, לתנאי עיבוד המוצר.

מר ר. סגל לא נחקר על חוות דעתו, והמבקש לא ביקש לחקור אותו על חוות דעתו, בהתאם להוראות תקנה 130א לתקנות סדר הדין האזרחי. משכך, תוכנה של חוות דעתו של מר ר. סגל לא נסתרה.

כג. המומחה מטעם המשיבות מס' 3-5, פרופ' י. מלבסקי, ערך חוות דעת בנוגע לכל אחד ממוצריהן של המשיבות מס' 3-5, ואף נחקר בפניי על חוות דעתו.

פרופ' י. מלבסקי ציין בחוות הדעת כי הן נסמכות על בדיקות מעבדה שבוצעו במעבדת "אמינולאב". באשר לבדיקות אלה, אמר המבקש בעדותו (עמ' 9 לפרוט', ש' 8-9):

"יש בדיקה של מעבדה אמינולאב שהזמנתם אותה ואני מודה לכם על כך, אני מאמין לכל התוצאות שאתם מציגים. אני חושב שזה תוצאות נכונות."

(ההדגשה שלי – י.ג.)

בחוות הדעת כתב פרופ' י. מלבסקי כי בתהליך ייצור רכוז הרימונים, במהלכו מתבצעים חימום וריכוז, נוצרים דו-סוכרים ורב-סוכרים רבים, ומטעם זה ריכוז הסוכרים בפועל אינו מכפלה פשוטה של ריכוז הסוכרים (פי ארבע, לטענת המבקש) המצויים במיץ רימונים. כך למשל, כותב פרופ' י. מלבסקי, כי שתי מולקולות של גלוקוזה מתחברות במהלך הליך הייצור ליצירת דו-סוכר מסוג מלטוזה, הנמצא בריכוז גבוה ברכז הרימונים, וזאת בשעה שאינו מצוי כמעט במיץ רימונים.

מוסיף וכותב פרופ' י. מלבסקי שבדיקות המוצרים שנערכו על-ידי מעבדת "אמינולאב" מעלות שהרכבי הסוכרים במוצרי המשיבות מס' 3-5 תואם את המסומן על גבי אריזות המוצרים.

לדעת פרופ' י. מלבסקי, אין כל ראיה לכך שהמוצרים דוללו, או לכך שהוספו למוצרים רכיבים אחרים, והוא סבור שאף הבדיקה שערך המבקש בעצמו אינה תומכת בכך.

עוד כותב פרופ' י. מלבסקי שבהליך ייצור רכוז הרימונים חלק מתכונותיו של מיץ הרימונים, כגון המתיקות והריח – אובד.

פרופ' י. מלבסקי כותב בסיכום חוות הדעת שערך, כי בדיקת מוצרי המשיבות מס' 3-5, מעלה שהמדובר ברכוזי רימונים בעלי תכונות האופייניות לרכוזי רימונים, והינם תואמים לתקן הישראלי.

כד. כאמור, פרופ' י. מלבסקי אף נחקר על חוות הדעת שערך.

לגבי ניתוח תוצאות הבדיקה שנערכה במעבדת "אמינולאב", העיד פרופ' י. מלבסקי (עמ' 25 לפרוט' 16-24):

“כשאני ראיתי את התביעה שלמעשה התמצית היתה שמי יודע מה יש במוצר כי התובע מצא במקרה אחד 1.4% סוכר. ועל זה הוא אומר שמי יודע מה יש בתרכיז. מה שעשיתי ניסיתי לראות אם יש בסיס לטענתו ובדקתי חלבון, שומן, אפר (מינרלים) סידן זרחן וכו' ובדקתי ארבעה סוכרים שהתרכזתי בהם. כיוון שכל סוכר שאתה רוצה זאת בדיקה נפרדת. מצאתי כמות זניחה של חלבון, כמות זניחה של שומן, כמות אפר נמוכה וזה שולל את האפשרות שהוסיפו למוצר משהו שמכיל שומן או חלבון או אפר. ולכן נשאר רק סוכר. אז בדקתי ארבעה סוכרים, הכי הגיוני אם מוסיפים משהו זה סוכר רגיל שהוא זול והסוכר הזה לא נמצא. לסוכר הזה קוראים סוכרוזה. אז בדקתי גלוקוזה ופרוקטוזה ולא

**קיבלתי את הערכים שהתובע מצא, ובדקתי ומצאתי מלטוז שזה
חיבור של שני סוכרים."**

עוד העיד בעניין זה פרופ' י. מלבסקי (עמ' 27 לפרוט', ש' 22-25):

**"עשיתי בדיקה אורגנולפטית ולפיה זיהיתי במיץ המשוחזר את
האפיצות המרירות את החמיצות האופייניים למיץ רימונים. אם
אתה אומר שאתה מזייף את המיץ הטענה צריכה להיות
הגיונית, במה אתה יכול לזייף? שללתי הימצאות חלבון, שללתי
הימצאות סוכר רגיל, שללתי שומן עם מה אפשר לזייף את
המיץ? מה נשאר."**

דהיינו, במוצריהן של המשיבות מס' 3-5 לא קיים חומר זר, או חומר שמעיד
על "זיוף" רכזי הרימונים של המשיבות מס' 3-5, וזאת כעולה מהבדיקה
שנערכה במעבדת "אמינולאב", בדיקה שתוצאותיה, כאמור, מקובלות על
המבקש (עמ' 9 לפרוט', ש' 9-8).

כה. שוכנעתי מהסבריו של פרופ' י. מלבסקי בעדותו, כמו גם מחוות הדעת שערך,
כי לא הוסף לרכזי הרימונים של המשיבות מס' 3-5 חומר זר, וכן מקובל עליי
הסברו לגבי הרכב המוצקים ברכזי הרימונים, והסיבה לריכוזי הגלוקוזה
והפרוקטוזה ברכזי רימונים אלה, כפי שהם נמצאו בבדיקות.

לפיכך, לא רק שהמבקש לא תמך את טענותיו בחוות דעת מומחה מטעמו,
אלא שפרופ' י. מלבסקי הפריך את טענותיו, ובכך שמט את הבסיס מתביעותיו
של המבקש, כך שאף מטעם זה לא ניתן לקבוע שקיים בסיס לכאורי לתביעות
אותן הוא מבקש לאשר כייצוגיות.

כו. המבקש מציין בסיכומיו כי בחיפוש שערך בספרות המקצועית, גילה מאמר
(שפורסם בכתב העט: Journal of Agricultural and Food Chemistry) בו
נכתב שניתן לזהות זיוף מיץ רימונים על-ידי בדיקת הימצאות סוקרוז או
מלטוז, שאינם נמצאים במוצרי מיץ רימונים אמיתיים. ראשית, מאמר זה צורף

רק לסיכומיו של המבקש, שלא בהתאם לסדרי הדין, ובלא שהיתה למומחי המשיבות האפשרות להתייחס לכתוב בו. שנית, עיון במאמר מעלה כי הוא עוסק **במיץ רימונים**, ולא ברכז רימונים, כאשר פרופ' י. מלבסקי הבהיר בעדותו כי נוכח הליך ייצור הרכז משתנה הרכב המוצקים ברכז לעומת ההרכב במיץ (עמ' 24-26 לפרוט').

כז. לעניין טענת המבקש, לפיה הדמיון בין מסמכי היצרניות של המשיבות מס' 3 עד מס' 5, מצביע על זיוף, הסבירו המשיבות כי הן רוכשות את רכזי הרימונים מחברות בטורקיה, כאשר החברות הטורקיות הינן חברות הקשורות אחת לשניה.

כמו כן, לעניין הדמיון בנתונים שהוצגו במסמכי היצרניות, הסביר פרופ' י. מלבסקי בעדותו (עמ' 28 לפרוט', ש' 24 עד עמ' 29, ש' 4):

“ת. אני הבנתי שהחברות קשורות אחת לשניה. תהליך הייצור הוא לפי אותה ספציפיקציה לכן אין שום הבדל בתהליך הייצור בין החברות. היצרן אמר גם במסמכים וגם אני הבנתי שהוא מכון ל-74 בריקס שזה ריכוז של פי ארבע בערך ולכן כיוון שהחברות קשורות הנתונים זהים.

ש. מדוע אם כך בדיקות התכולה שבוצעו ביום 18.12.09 יצאו זהות ובדיקות בחברת אמינולאב הישראלית יצאו שונות?

ת. מכיוון שבין מעבדה למעבדה יכולה להיות סטיה בשיעור של 10% וזה מקובל עלינו שאין הבדל.”

כך, שאין בידי לקבל טענתו זו של המבקש.

כח. המבקש עותר בסיכומיו כי בית המשפט יערוך בדיקה בטרם תינתן ההחלטה בבקשות, במסגרתה יתברר האם לאחר מהילת רכזי הרימונים במים, מתקבל מיץ רימונים עם טעם וריח האופייניים למיץ סחוט טרי, כפי שנדרש בסעיף 3.1.1 לתקן ישראלי 52 בדבר “מיצי פירות ותרכיזיהם”.

“ההרכב הכימי של המיצים או המיצים המרוכזים יהיה אופייני לפירות טריים ובשלים מהמינים שמהם הם מיוצרים. לא יהיו במיץ הפירות או בתרכיז מיץ הפירות רכיבים שהוספתם לא הותרה בתקן זה...”

בעניין זה, נטען בפני פרופ' י. מלבסקי במהלך חקירתו על-ידי ב"כ המבקש, כי על-פי תקן ישראלי 52, רכז חינו תקין במידה ומוהלים אותו במי שתיה ומקבלים בחזרה מיץ רגיל לחלוטין הדומה לו במרכיביו הכימיים, כמו גם בטעם ובריח, על כך השיב פרופ' י. מלבסקי (עמ' 23 לפרוט', ש' 25 עד עמ' 24, ש' 4):

“ת. לא... כשאתה סוחט תפוזים ועושה מיץ יש לו טעם לגמרי אחר ממיץ שאתה קונה בחנות ונעשה מתרכיז. אותו דבר במיץ רימונים. בתהליך הריכוז התכונות של המיץ משתנות בגלל החום, וכשאתה משחזר את הרכז חזרה למיץ הוא משנה את תכונותיו בשל התהליך שעבר אבל עדיין אפשר לקבוע אם הוא מתאים או לא מתאים למיץ רימונים.

ש. סעיף 272 לתקן: “הטעם והריח של המיץ המרוכז יהיו אופייניים...”

ת. אופייניים זה לא זהים.”

ובהמשך הוסיף ואמר פרופ' י. מלבסקי בעניין זה (עמ' 24 לפרוט', ש' 7-10):

“כשאתה לוקח מיץ ומחמם אותו ריחו, חלק מהריח מתנדף, הסוכרים עוברים תהליכים כולל קרמליזציה, כך שאם אתה מדלל חזרה את הרכז למיץ לא תוכל לקבל מיץ רימונים סחוט טרי. אין מצב כזה. אבל אם אתה מבין את הבדיקות האורגנולפטיות אתה יכול לקבוע אם המיץ הזה מתאים למיץ רימונים משוחזר.” (ההדגשה שלי – י.ג.)

הסבריו אלה של פרופ' י. מלבסקי מקובלים עליי.

כט. זאת ועוד, בחקירתם של המצהירים מטעם ויליפוד ומטעם המשיבה מס' 4, נתבקשו הם על-ידי ב"כ המבקש לערוך בדיקה במהלך חקירתם, האם כתוצאה ממהילת רכז הרימונים במי שתיה אכן יתקבל מיץ רימונים.

בהחלטותיי, קבעתי שאינני סבור שאולם בית המשפט הינו המקום הראוי לעריכת ניסויים מעין אלה (עמ' 12 רישא ועמ' 16 רישא לפרוט').

עתה, עותר בסיכומיו ב"כ המבקש כי בית המשפט יערוך ניסוי זה בעצמו.

בסוגיה זו אבקש להפנות לדבריו של כב' השופט (בדימוס) י. קדמי בספרו (י. קדמי, על הראיות, חלק שני, בעמ' 656 (2003)):

**“עריכת “ניסיון” על-ידי בית-המשפט בנושא המחייב
“מומחיות” – לאמור: שאין הוא מצוי בתחום הידיעה האישית
של בית-המשפט ואין לראותו כ”מן המפורסמות” – אינה יכולה
לבוא במקום עדות מומחה; וכך הוא הדין לעניין ניסיון שנערך
באולם בית-המשפט על-ידי אחד מבעלי הדין. כל עוד מצוי
הנושא בתחום של “מומחיות” – אין להוכיחו אלא בעדות
מומחה.”**

(ההדגשה שלי – י.ג.)

(עיינו גם: ע"פ 2653/98 יצחק בן דוד נ' מדינת ישראל, פ"ד נב (4) 529, בעמ'

541).

משכך, איני סבור שיש מקום שבית המשפט יבצע עתה ניסוי זה.

זאת ועוד, עניין עמידתם של רכזי הרימונים של המשיבות מס' 3-5 בתקן ישראל 52, זכה להתייחסות בחוות דעתו של פרופ' י. מלבסקי, כמו גם בעדותו

(עמ' 23-24 לפרוט'). דברים אלה מקובלים עליי, מה עוד שלא הוגשה חוות דעת נגדית של מומחה על מנת לסתור אותם.

ל. ב"כ ויליפוד וב"כ המשיבות מס' 3-5, העלו בתגובות ובסיכומים טענות נוספות מדוע אין, לטעמם, לאשר את הבקשות להגשת תובענות ייצוגיות, ואולם נוכח מסקנתי כי התובע לא עמד בנטל להוכיח קיומו של בסיס ראיתי לכאורי לטענותיו, ולא עמד בתנאי ההכרחי במסגרתו נדרש הוא להראות שקיימת אפשרות סבירה שהשאלות אותן עורר בתובענה יוכרעו לטובת הקבוצה, וכן לא הוכיח במידת הסבירות הראויה שאכן קמה לו עילת תביעה אישית, הרי שדי בכך על מנת להביא לדחיית הבקשות. משכך, אינני מוצא לנכון לדון בטענותיהן הנוספות של ב"כ ויליפוד וב"כ המשיבות מס' 3-5.

לא. המשיבה מס' 1 לא הגיבה לבקשה ואף לא התייצבה לדיון, וזאת על-אף שלתיק בית המשפט הוגש אישור מסירה, לפיו החלטתי מיום 10.1.2010, בדבר איחוד הדיון בחמש הבקשות ובדבר מועדו של הדיון, הומצאה לה.

אולם, סבורני שהואיל וטענות המבקש כנגדה דומות לטענותיו כנגד המשיבות מס' 2-5, הרי המסקנה היא שהמבקש לא עמד בנטל הנדרש לצורך אישור הגשת תובענה ייצוגית גם ביחס למשיבה מס' 1, ולפיכך דין הבקשה כנגד המשיבה מס' 1 להידחות, אם כי ללא צו להוצאות.

לב. נוכח כל האמור לעיל עלי להורות על דחייתן של הבקשות לאישור התובענות בייצוגיות, וכך אני אכן מחליט.

אני מחייב את המבקש לשלם למשיבה מס' 2, ויליפוד, שכ"ט עו"ד בסכום של 12,000 ₪ בצירוף מע"מ כחוק.

כמו כן, יישא המבקש בשכ"ט עו"ד של המשיבות מס' 3-5, בסכום כולל של 15,000 ₪ בצירוף מע"מ כחוק.

המבקש יחזיר למשיבות את הוצאותיהן בגין הכנת חוות הדעת של המומחים מטעמן, מר ר. סגל ופרופ' י. מלבסקי, וזאת כנגד הצגת קבלה/חשבונית,

בצירוף הפרשי הצמדה למדד (בלי ריבית) ממועד ביצוע התשלום בפועל למומחים ועד היום.

בנוסף, יישא המבקש בשכרו של פרופ' י. מלבסקי עבור עדותו בפני בית המשפט בסכום של 1,500 ₪, בתוספת מע"מ כחוק, נכון להיום.

תשלום הסכומים הנ"ל יבוצע במשרדי ב"כ המשיבה מס' 2 וב"כ המשיבות מס' 3-5 בתוך 30 יום ממועד המצאת החלטה זו, שאם לא כן יישא כל סכום שבפיגור הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד התשלום המלא בפועל.

לגבי המשיבה מס' 1 – אין צו להוצאות.

לג. על ב"כ המבקש להודיע בכתב לבית המשפט בתוך 21 יום מהיום, עם העתקים ישירות לב"כ כל המשיבות, האם מעוניין המבקש להמשיך את ההליכים במסגרת תובענות אישיות.

במידה ולא תינתן הודעה על-ידי ב"כ המבקש בהתאם לאמור לעיל בתוך 21 יום מהיום – יינתן פסק-דין המוחק את ההליכים שהוגשו במסגרת ת"צ 4535-10-09, ת"צ 24300-10-09, ת"צ 4154-11-09, ת"צ 4179-11-09 ות"צ 4187-11-09.

המזכירות תמציא את העתקי ההחלטה לב"כ של כל הצדדים ולמשיבה מס' 1 וזאת בדואר רשום.

המזכירות מתבקשת לשלוח העתק החלטה זו למנהל בתי המשפט לשם רישומה בפנקס תובענות ייצוגיות וזאת בהתאם להוראת סעיף 14(ב) לחוק תובענות ייצוגיות.

ב"כ המבקש יוכל לקבל בחזרה לרשותו את הבקבוקים נשוא הבקשות, שהוגשו לי לצורך כתיבת ההחלטה, וזאת בתיאום עם העוזר המשפטי שבלשכתי.

התיק יובא לעיוני בתאריך 18.5.2010.

ניתנה היום, ד' באייר תש"ע, 18 באפריל 2010, בהעדר הצדדים.